

JOSIP VANDOT:

Kekec nad samotnim brezdnom.

Planinska pripovedka.

9.

Kekec je bil tisti dan razdražen kakor še nikoli v svojem življenju. V svoji razdraženosti pa niti mislil ni, kaj pravzaprav dela. Samo to mu je bilo jasno, da je pobegnil iz Bedančeve koče in da se ne povrne nikoli več tja. Pa če ga Bedanec tudi ulovi in ga pograbi — o, Kekec se bo postavil na noge in se bo zopet zaprašil vanj. In Bedanec naj ga ubije, ako hoče; ubije naj ga, kakor je ubil siromašnega Kosobrīna — Kekec ne pojde z njim! Niti mrtvega ga ne spravi več v kočo nazaj, ker je Bedanec hudobec, da ni na svetu hujšega. — »O, lepo sem mu razmršil brado,« je govoril Kekec, ko je hitel nazaj na goličevje. »Bolelo ga bo najmanj osem dni in se bo gladil po razkuštrani bradi. Pa še lepše sem mu razmetal vse po koči, da bo moral tri ure pospravljati, preden bo spravil vse v red. Oj, Bedanec, ti hudobec! Danes si videl, kaj zna Kekec. A videl nisi še vsega. Glavno pride šele zdaj... Pa me boš prosil in moledoval, naj se te usmilim. A ne usmilim se te, ker si hudobec, strašen hudobec. Zagodel ti bom še zadnjo poskočnico in ne bom miroval, dokler se ne pobereš iz naših krajev... Čakaj, čakaj, hudobec!«

Kekec je zažugal z desnico in je letel na vso sapo po goličevju. Znoj mu je tekkel curkoma z obraza; a Kekec ni imel časa, da bi si ga obrisal z rokavom. Sopel je naglo in je stiskal ustna; v srcu pa mu je bilo polno gorja in jeze. Groza mu je vstala v duši, samo če se je domislil ubogega Kosobrīna, ki leži mrtev tam doli v jarku. — »Kaj bo počela zdaj sirota Mena?« je mislil Kekec, in kar strah ga je bilo. »Sama je zdaj tam med divjim skalovjem, sama in se ne upa nikamor. In kdo jo bo branil? Nihče; saj Mena nima nikogar na svetu... Kaj?« je vzrojil Kekec sredi svojih misli. »Nikogar nima Mena? Pa zakaj je Kekec na svetu? Mar zato, da ga pretepava Bedanec in ga krmi s sirkovim močnikom? Hoj, hoj! Le ne boj se, sirotica Mena! Še danes bo Kekec pri tebi in te bo varoval vsega hudega. Pa se ne bo bal Bedanca in tudi divjega orla se ne bo bal, kakor se je bal ubogi

Kosobrin... Le ne boj se, sirotica Menal! Še je Kekec na svetu, še — in ni ga še ugonobil Bedanec...«

Kekec je stopil v jarek, kjer je ležal mrtvi Kosobrin. Dvignil ga je na svoje močne roke in ga je spravil z največjo težavo na trato vrhu jarka. Tam pa je obstal in v prvih trenutkih se niti zavedal ni, kaj naj ukrene. Gledal je podse na beli prod, ki se je sredi njega valil razdivjani gorski potok. Da je mogel priti tja doli, bi moral preplezati visoko steno; a stena je bila gladka in navpična, da je ni mogla preplezati živa stvar. Vse to je videl Kekec in zaskrbelo ga je... Toda Kekec ni obupal. Pogledal je na vrv, ki jo je bil prinesel iz Bedančeve kočice. In tedaj se mu je razjasnil obraz in tlesknil je z rokami. — »Na prod spravim Kosobrina prav lahko,« je dejal. »A kako naj ga prinesem na planotico? Hej, tudi to bi šlo, ako je Mena samo malo pogumna in se ne ustraši zaradi mene... Pa bom poizkusil — resnično, kar poizkusil bom in se ne bom bal. In česa se naj tudi bojim? Siromak je Kosobrin in bi rad počival na svojem domu. Pa bi se jaz bal te kratke poti in bi ne ustregel mrtvem siromaku?«

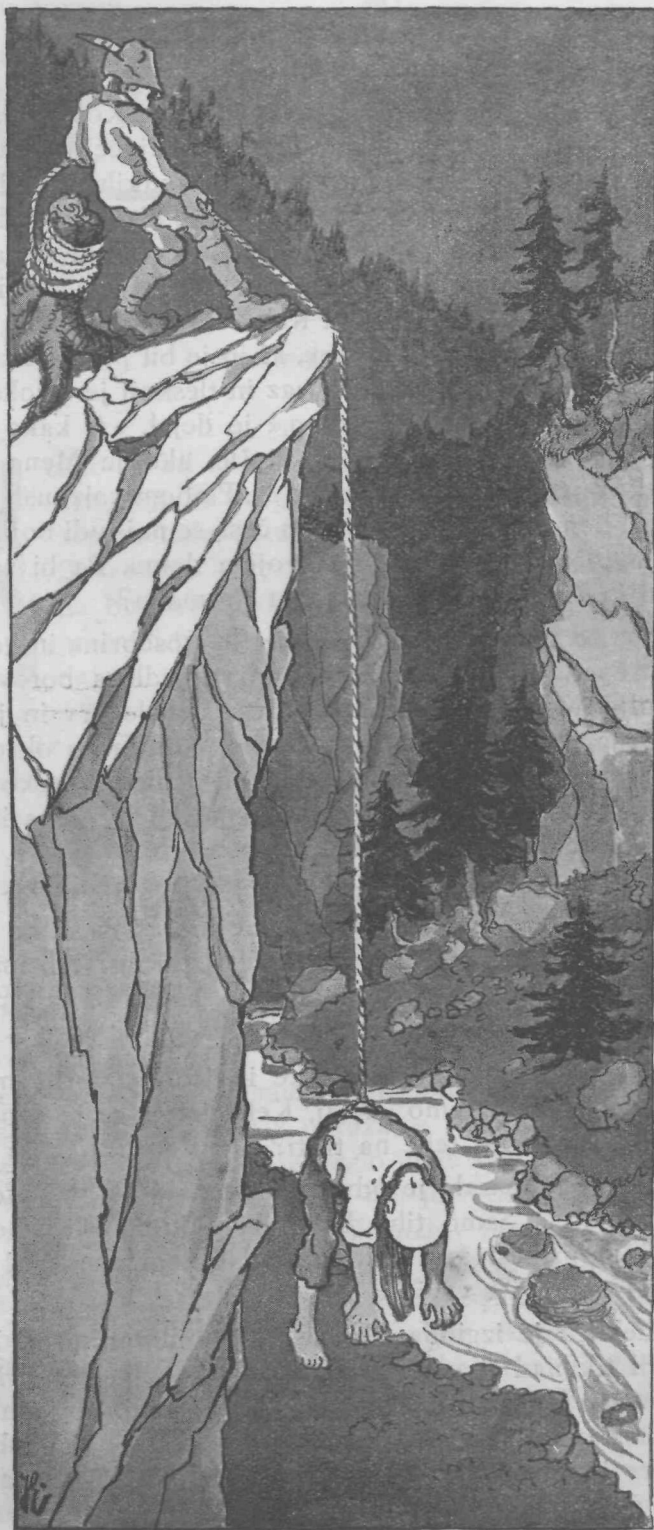
In Kekec se ni več pomišljal. Prijel je Kosobrina in ga je ponesel doli nad prepad. Debel štor že davno razpadlega borovca je štrlel tam iz zemlje. Kekec je ovil okrog njega debelo vrv in jo je močno zadrnil. Drugi konec vrvi pa je privezal Kosobrinu okrog pasa. Ko je bil gotov, se je globoko oddahnil in je pogledal preko soteske. In tedaj je videl malo Meno. Tam na skali je sedela Mena in je gledala semkaj na Kekca.

»Menara, oj, Menara!« je zaklical Kekec. »Le nikar se ne boj! Takoj pridem k tebi. Samo poslušati me moraš in se ne smeš ustrašiti, pa naj jaz delam, kar hočem... Ali si slišala? Ali imaš dolgo in debelo vrv? Daj, poglej v Kosobrinovo kočico, pa mi prinesi tisto vrv... Ali si slišala, Menara?«

Mena je zajokala onkraj soteske in je odgovorila med glasnim jokom: »Imamo vrv, imamo... Oj, Kekec! Kaj se je zgodilo? Zakaj leži stric Kosobrin kraj tebe na trati? Oj, Kekec?«

»Tiho, tiho, Menara!« je odvrnil Kekec. »Vse boš zvedela in vse ti bom povedal... Samo tiho bodi, da naju ne sliši Bedanec. Kar hitro pojdi in prinesi vrv! Pa počakaj potem na skali! Bom ti že povedal, kaj napravi z vrvo.«

Mala deklica je izginila s skale in je odhitela proti koči. Kekec pa je stopil tik nad prepad. Dvignil je mrtvega Kosobrina in ga je pričel polagoma spuščati navzdol ob gladki steni. Majhen je bil sicer Kosobrin, a vendar težak, da je Kekcu tekkel znoj po obrazu, ko je držal za vrv in jo nategoval z vso svojo močjo. A vendar je šlo vse gladko, in še preden je Kekec mislil, je bil Kosobrin že tam doli na

produ. Kekec je legel na skalo, pa je pogledal v prepad. In tedaj je videl Kosobrina. Ležal je na pesku nedaleč od potoka.

»Hvala Bogu!« je zasopel Kekec. »Prvi del pota je končan... Samo da sem še jaz tam doli, pa se ne bojim nikogar več. Še najmanj pa Bedanca... O, pa tudi tega mi je malo mar, kadar pridem tja doli. Hej, če je prišel po vrvi mrtvi Kosobrin, bom pa prišel še prej jaz, ki sem živ in se ne ustrašim vsake skalice. Kar poskusimo, če pojde.«

Kekec se je oprijel vrvi in se je spustil ob steni navzdol. Obvisel je za trenutek nad prepadom in je premeril z očmi globočino pod sabo. Nato pa se je zasukal in je šinil kakor blisk po vrvi navzdol. Časih se je oprl z nogami ob skalo, ker ga je rezala hrapava vrv, in se še zmenil ni za globoki prepad pod sabo. »Hej-hej!« je zaklical polglasno. »Saj gre vse lepo v redu. Nisem si mislil, da je tako plezanje tako lahko... Glejte si no — pa sem že na produ. Zdaj me pa ulóvi, Bedanec! Le ulóvi me, če me moreš! Pa ti je Kekec vendarle ušel, a ti ga išči, hudobec!«

Srečno se je bil Kekec spustil na prod. Tam pa je obstal in si je obrisal z rokavom znoj z obraza. Drgnil si je roke in je gledal na drveči potok, ki je hitel z glasnim šumenjem mimo. »Saj ni globoka voda,« je dejal Kekec. »Pa tudi dere ne tako močno, kakor sem si mislil. Kar prebredem jo in poneseš Kosobrina na ono stran.«

Odvezal je mrtvega možička od vrvi in ga je dvignil na svoje roke. Potem pa je stopil k vodi in je iskal primernege prehoda. Toda dolgo se ni pomišljal in tudi iskal ni dolgo. Kar stopil je v mrzlo vodo in jo je bredel do kolen. Razpenjeni potok se je zaganjal vanj in je poizkušal, da bi mu izpodmaknil noge. A Kekec se ni udal. Dasi je nosil težko breme, se je vendar zaganjal pogumno naprej in se ni ustavil niti za trenutek. Samo enkrat bi bil skoro omahnil, ko je stopil na polzek kamen. A zdržal se je z vso močjo in se je pognal naprej. In tako je prišel srečno na drugi breg in se je napotil po gladkem produ do strmih, visokih pečin, ki je sredi njih stalo Kosobrinovo domovanje. Ozrl se je tja gori, pa je zagledal Meno, ki je sedela tam na visočini in mu je mahala z rokami. A Kekec se ni ustavil, ampak je stopal enakomerno naprej. Utrudilo ga je težko breme, in roke so se mu tresle zaradi velikega nabora. Komaj je še sopel; a omagati ni hotel, še zanalašč ni hotel, ker je videl strmo skalovje že tako blizu. Vse moči je zbral in je skoro stekel po belem, mehkem produ.

Ustavil se je pod pečinami in je zaklical na ves glas: »Menara, oj, Menara! Ali si prinesla vrv? Daj, zaveži konec vrvi trdno okrog drevesa; a drugi konec spusti sem doli. Pa hitro, hitro! Ali si slišala, Menara?«

»Sem,« je odgovorila Mena z visočine, in potem je bilo tiho vse okrog. Kekec je čakal tam doli na produ in je iztezal roke, ker so

mu bile otrpnile zaradi težkega bremena. Gledal je na nasprotno stran; na goličevje je gledal in je mislil na Bedanca. Skoro je bil zdaj prepričan, da prileti vsak trenutek Bedanec iz goščave. Zagleda Kekca; visoko skalovje preskoči in drveči potok. Pa pograbi Kekca in ga odvede siloma nazaj v kočo. In bo spet trpljenje tam in silno gorje... Kekca je zazeblo, ko se je domislil Bedanca. Nestrpno je čakal, kdaj spusti Mena vrv do njega. Zato pa je klical neprestano: »Hitro, hitro, Mena! Ali slišiš? Podvizaj se, ker se mudi, Menara...«

A Kekec ni čakal dolgo časa. Kar nenadoma je šinila debela vrv navzdol ob skali. Kekec jo je zgrabil in se je zasmeljal v svojem veselju. »Glej no — vrv je tukaj in je zadosti dolga,« je izpregovoril tedaj. »Pa sem se skoro bal, da bo prekratka. Pojde, lepo pojde navzgor... Zdaj pa lahko prideš, Bedanec! Ne uloviš me nikoli več, ker me ne more več doseči tvoja roka. Hej, hej — pa sem ga le nasukal, kakor ga ni še nihče...«

Še enkrat se je Kekec posmejal. Potem pa se je obesil na vrv in je poizkušal, če bo dobro držala. A vrv je bila močna in je bila trdo zavezana tam gori k drevesu. Zato pa je bil Kekec zadovoljen. Sklonil se je, pa je zadrnil vrv mrtvememu Kosobrinu okrog pasu. »Rešena sva, stric Kosobrin,« je dejal Kekec. »Glejte, lepo vas bova zakopala z Meno na vaši planotici. Krasen grob boste imeli, stric Kosobrin, da nihče nima takega. Pa boste počivali v miru, in nihče vas ne bo motil tam gori. Nihče, stric Kosobrin, še najmanj pa hudobec, ki mu

je Bedanec ime. Skrbel bo Kekec za vaš grob, in zaradi tega se ga ne bo upal dotakniti nihče. Niti divji orel ne, ubogi stric Kosobrin!«

Kekec je zgrabil za vrvi in je pričel plezati ob gladki skali navzgor. Težavno je bilo to plezanje, ker v početku ni našel nikjer niti najmanjše razpoke, kamor bi se mogel vsaj za trenutek upreti z nogo. Skala je bila navpična in kakor z obličem zoblana. Kekcu ni preostajalo nič drugega, kakor da se je vzpenjal ob vrvi navzgor. Opirjal se je z rokami hrapave vrvi in se je poganjal s koleno. In tako se je dvigal počasi, počasi navzgor. A Kekcu ni upadel pogum — o, Kekec je samo stiskal ustna, da bi se preveč ne zasopel in je zagodrnjal le tu pa tam, ko mu je zdrknil znoj preko lica: »Kaj zato, hej, kaj zato! Skale bo kmalu konec in potem sem rešen vsega hudega... Samo malo potrpi, Kekec! Saj si pri Bedancu trpel teden dni. Pa bi se bal zdaj tega plezanja?«

In Kekec se resnično ni bal, ampak se je poganjal neutrudno naprej. Hipoma je zagledal kraj sebe veliko škrbo, ki je molela iz gladke skale. Kekec se je razveselil, ko je zagledal tisto škrbo. »Glej, kakor zanalašč se mi je pokazala škrba,« se je namuznil. »Tu se lahko prav lepo spočijem, da pridem malo k sapi... Prebita reč! Mislil sem si, da ne bo tako hudo. Pa je vendarle težko plezati ob vrvi, ki te kar reže v roko. Pa naj me reže! O, Kekec se ni ustrašil še marsičesa drugega, pa bi se cmeril zaradi te vrvi in te visoke skale? Hm, čudno bi bilo, če bi se zares cmeril...«

Kekec se je posmejal in se je pognal malo v stran. Z desno nogo je stopil na ozko škrbo, a z rokami se je držal napete vrvi. Dobro mu je bilo, da se nekoliko odpočije in se mu ustavi znoj, ki mu je lil čurkoma z obraza in ki si ga ni mogel niti obrisati. Ozrl se je podse v globočino in je videl, da je preplezal že polovico visoke stene. — »Saj gre, saj gre hitreje, nego sem si mislil,« se je razveselil. »A vendar nočem počivati dolgo časa tukaj. Še nisem popolnoma ubežal nevarnosti; še me lahko zagleda Bedanec. Pa bi prirogovilil in bi pograbil za vrvi. Stresal bi vrvi, da bi jaz kar odletaval po skali. In nemara bi se še celo prevrnil doli. Na, pa bi padel Bedancu na glavo kot zrela hruška. In Bedanec bi me požrl, ker bi si nemara mislil, da sem zares hruška. Oj, ne bilo bi dobro, ker ima Bedanec strašne zobe...«

Kekec se je smejal sam pri sebi. Toda naglo ga je minila vsa radost, ko je zaslišal nad sabo Menin glas. In Mena je zaklicala strahoma tam gori: »Kekec, oj, Kekec! Beži, beži! Bedanca vidim tam na goličevju... Bedanec gleda naravnost semkaj... Bedanec te vidi... Kekec, Kekec!«

Kekec se je ozrl prestrašen na goličevje. Resnično — tam kraj samotne bukve je stal Bedanec in je gledal naravnost na Kekca. Deček

se je zdrzil in je zavpil polglasno. Z vso silo se je oprijel vrvi in se je zaganjal kvišku, da ga je po dlaneh skelelo. Samo enkrat še je pogledal na ono stran soteske, in tedaj je videl Bedanca, ki je letel naglo po goličevju navzdol proti prepadu. — »O, ne boš me stresel z vrvi, hudobec!« je zavpil Kekec. »Saj nisem hruška, da bi me pojedel... Ne bojim se te zdaj, ko sem ti skoro že ušel... Le teci, teci, kolikor hočeš! Dolge noge imaš, hudobec; a jaz imam prste kakor mačka. Pa ti ubežim, po vrvi ti ubežim, kakor gotovo sem Kekec...«

In deček se je vzpenjal kvišku, da mu je skoro sapa pošla. Nič več se ni ozrl na Bedanca, ki se je že spustil na prod po vrvi, ki jo je bil Kekec pustil tam ob skali. Kakor mačka je plezal Kekec ob steni in je pričakoval vsak trenutek, da potrese Bedanec za vrv, ki je visel deček na njej. Še huje se mu je ulil znoj po obrazu, in dlani so ga pričele tako skeleti, da se je komaj zdržal na hrapavi vrvi. Sopel je težko in sunkoma, in zaradi skrivne bojazni so mu pričeli lasje vstajati pokonci.

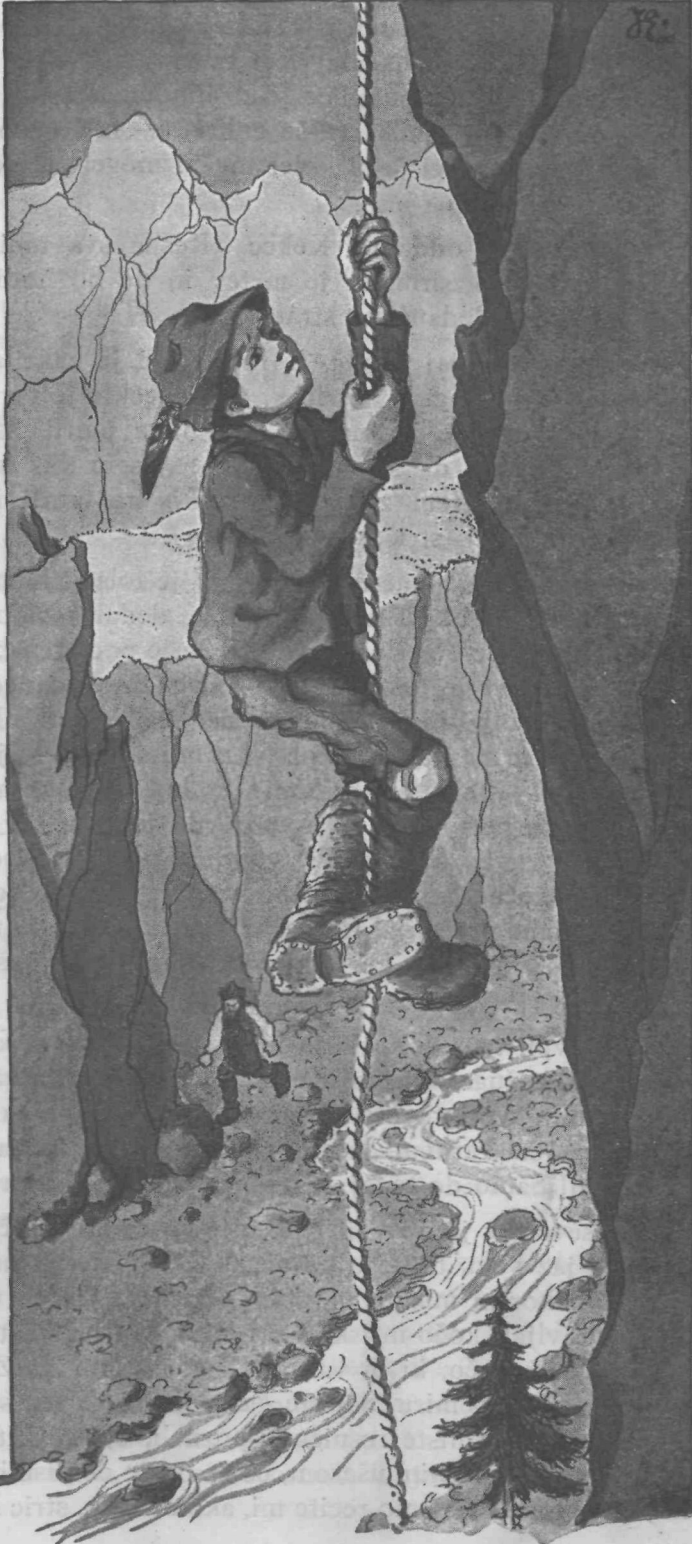
»A vendar me ne otrese hudobec z vrvi!« je govoril uporno na glas. »Naká, še zanalašč ne pustim, da bi me ujel zdaj, ko sem mu že skoro ubežal. Ne privoščim mu tega veselja, ne privoščim mu ga, ker je velik hudobec...«

S poslednjimi močmi se je poganjal Kekec kvišku. A glej — stena tu gori ni bila več tako gladka kot tam doli. Polno škrb in ozkih polic je bilo tu, da se je Kekec lahko opiral z nogami nanje. To pa je razveselilo Kekca, da se je kar zasmejal. Lahkotno se je vzpenjal zdaj kvišku — urno, urno kakor veverica. Ozrl se je navzgor, pa je videl Menino glavo že blizu. Pa je bil tudi že zadnji čas, da je prišel že tako visoko. Zakaj tisti trenutek je zajokala Mena nad njim. »Beži, beži, Kekec!« je vzkriknila mala deklica. »Bedanec je prebredel vodo in hiti preko proda... Daj, daj, Kekec!«

»Oha, oha,« je odvrnil Kekec in se je še trikrat pognal z vsemi močmi, da si je ob ostrih škrbeh pošteno obdrnil kolena. Kakor bi trenil, je stal na visočini kraj jokajoče deklice. »No, ali me vidiš, Menara?« je zasopel, ko je izpustil vrv. »No, ali vidiš Kekca? O, ni me otresel Bedanec z vrvi, da bi mu padel na glavo kot zrela hruška. Veš, Menara, Kekec še ni zrel za to; zato pa se ne da otresti z vrvi. Ali ni res, Menara? Ha?«

Mala deklica ga je gledala vsa zavzeta in se je še vedno tresla po vsem životu. »A kje je stric Kosobrin?« je vprašala strahoma. »O, Kekec! Reši strica Kosobrino, da ga ne pograbi Bedanec!«

»Ne boj se, Menara!« je odgovoril Kekec in se je ozrl v globočino. Tedaj pa se je prestrašil, da je naglo zgrabil za vrv. Zagledal je Bedanca tam doli, in Bedanec je bil že skoro kraj mrtvega Kosobrino. Kekec se je uprl v vrv in je vlekel, vlekel, da je kar pokalo. Mena

ga je gledala nekaj časa vsa osupnjena. Potem pa je skočila h Kekcu in mu je z obema rokama pomagala vleči za vrv. In vlekla sta, samo vlekla in nista izpregovorila besedice. Kar hipoma sta zagledala tik ob vrhu mrtvo truplo. Potegnila sta še enkrat — in Kosobrin je bil na varnem; na svoji planotici je bil, kjer mu ni mogel prizadeti nihče nič žalega.

»Hvala Bogul!« se je oddahnil Kekec. »Rešila sva tudi njega iz Bedančevih krempljev. A siromak je mrtev in ne bo hodil nič več trgat zdravilnih rož na Bedančevo stran.«

Mena je pokleknila kraj trupla. Z rokami si je zakrila obrazek in je pričela jokati na ves glas. »Striček, oj, striček!« je tarnala mala Mena. »Dajte, pogledjte me še enkrat! Saj niste umrli, striček! O, odprite oči, pa mi recite, da ste še živi... Saj sem vas imela tako rada, striček! Kam naj grem zdaj, striček, ko ste umrli in nimam jaz nikogar na svetu? Oj, striček, striček...«

»Ne jokaj, Menara, le nikar ne jokaj!« jo je tolažil Kekec. A ker je ni mogel potolažiti, je legel na skalo in je gledal v globočino, da vidi, kaj počenja Bedanec tam doli. Zagledal ga je pod steno; na ravno istem mestu je stal, kjer je ležal prej Kosobrin. In Bedanec je žugal tam doli s pestmi in je vpil nerazločne besede. — »Hej, stric Bedanec!« se je zagrohotal Kekec na varni višini. »Ali me slišite? Kaj pa godrnjate tam doli in nekaj migate z rokami? O, bolje bi napravili, če bi šli domov in bi malo pospravili po koči. Grdo je tam, ker je Kekec tam nekaj rogovilil ravno prej-le. Pa sokoliča pojdite zopet lovit v skalovje, da vam zvečer sova ne začne svoje godbe. Nocoj ne bo več Kekca, da bi vam preganjal nevšečne sove... Ali ste me slišali, stric Bedanec? Domov pojdite, ker tam doli pač ne boste našli ničesar, še najmanj pa sove...«

Bedanec je zavpil tam doli, da je jekalo po vsej soteski. Še huje je skrčil pesti in je zažugal z njimi Kekcu. »Le čakaj, ti nepridiprav!« je zavpil Bedanec v svoji togoti. »O, ne šopiri se tako tam gori in nikar ne misli, da si na varnem. Še mi prideš pod roke, in takrat bova zaigrala, da bo joj! Samo do tedaj še počakaj, ti nepridiprav!«

»O, seveda, seveda,« je odvrnil Kekec prav mirno. »Počakal bom, stric Bedanec. A jaz vem, da tega ne učakam. No, če pa učakam, pa bo vse drugače, kakor si mislite vi, stric Bedanec. Danes morate za mano samo pospravljati kočo in iskati sokoliča. A drugikrat bi morali nemara iskati še celó kočo, ki bi vam jo Kekec podrl... Zato pa je bolje, da pustite Kekca v miru. Saj ste ga spoznali danes, stric Bedanec! Pa mi recite, da ga niste resnično spoznali, o, le recite! Še leto dni se boste praskali za desnim ušesom, če se boste domislili Kekca... Le recite mi, če ni to res — samo recite mi, ako morete, stric Bedanec!«

Bedanec mu ni odgovoril ničesar več. Samo z rokami je pričel strašno mahati in se je obrnil, pa se je napotil preko proda. Kekec pa se je odmaknil od skale in je stopil k jokajoči Meni. »Hej, Menara! Strašno sem ravnokar nasukal Bedanca,« je govoril in je bil ves zadovoljen. »Bedanec je škripal z zobmi in je kar otepal z rokami, ker sem mu povedal svoje poštene misli. Pa je šel in ga ne bo več blizu — samo zaradi tega ga ne bo blizu, da se mu jaz ne bom posmehoval in mu strgal debelega korenčka. Samo zato, ti rečem, Menara...«

A mala deklica ga ni poslušala, ampak je še vedno ihtela in je klicala mrtvega strička. Kekec je stal molčé nekaj časa kraj nje in jo je gledal. Prvič je videl zdaj siroto Meno od blizu, in zasmilila se mu je zdaj tako, da se mu je srce kar stisnilo. Goste, rumene lase je imela Mena; temne oči so ji gledale žalostno v Kosobrinov obraz; a rdeči, okrogli obrazek se ji je kar tresel od silnega joka. In Kekcu je postalo v srcu hudo, tako hudo, da sta mu stopili v oči dve težki solzi. Položil je roko mali deklici na glavo in ji je pričel lepo govoriti: »Daj, Menara! Le nikar ne joči, ker zdaj ne pomaga prav nič! Mrtev je striček Kosobrin, in nikoli več ga ne prikličeš v življenje. Pa četudi jočeš sto let, Menara, vse ti ne pomaga nič... Zato pa bodi kar lepo tiho! Glej, saj sem zdaj jaz pri tebi, Menara; namesto strička sem pri tebi, da te ne bo strah in ti ne bo dolg čas. A jaz se ne bojim ničesar na svetu. Pobegnila bova kmalu odtod. In ti boš ostala pri nas na našem domu. Lepo se boš igrala z našo Tinkaro in z mojím volkom. Pa ti bo dobro, Menara, dobro, kot nikjer drugod... Samo potolaži se in nikar ne jokaj!« —

Deklica ga je pogledala s svojimi milimi očmi. »Oj, ali je res, Kekec?« je vprašala in si je pričela brisati solze. »Tako lepo bi bilo, če bi smela na vaš dom... Oj, Kekec, pa ti bi me povedel tjakaj, da bi bila jaz vesela in bi se nič več ne jokala in bala? Če je res, Kekec?«

»Res je, res,« je odvrnil Kekec. »Sirota si, Menara. Zato pa se mi smiliš, ker si sirota. Naši te bodo imeli radi, in Tinkara bo kar skakala, ko te zagleda. Pozabila bo na vse; še celo na rajno muciko bo pozabila in te bo imela rada. Le meni verjemi, Menara, da bo tako in se boš ti še veselo smejala pri nas doma.«

Mena je vzdihnila globoko iz srca in se je dvignila. Kekec pa je šinil z rokavom preko oči in je prijel mrtvega Kosobrina. »V kočó poneseva ubovega strička in ga položiva na mrtvaški oder,« je rekel. »Zaslužil je striček, lep pogreb je zaslužil...«

Dvignil je mrliča in ga je nesel na svojih močnih rokah preko planotice proti samotni koči, ki je stala kraj strmih pečin. Mala Mena je stopala za njim. Oči si je brisala in je vzdihnila tu pa tam težko in bridko...